

VIỆT NAM

Kết quả Chính: Mặc dù có một vài thay đổi tích cực trong thập kỷ qua, Chính Phủ Việt Nam tiếp tục bỏ tù nhiều người vì hoạt động tôn giáo hay vận động ủng hộ tự do tôn giáo. Họ sử dụng lực lượng an ninh đặc trách về tôn giáo và các điều luật an ninh quốc gia mơ hồ để đàn áp các hoạt động Phật Giáo, Tin Lành, Hòa Hảo, và Cao Đài, và tìm cách ngăn chặn sự phát triển của Tin Lành trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số và Thiên Chúa Giáo thông qua sự phân biệt đối xử, bạo lực, và ép buộc từ bỏ tín ngưỡng của họ. Trong năm qua, các cuộc bắt giữ và đối đầu với Nhà Thờ Thiên Chúa Giáo đã gia tăng căng thẳng. Dựa trên các vi phạm có hệ thống, thường xuyên và quá mức, Ủy Ban Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế Hoa Kỳ (USCIRF) một lần nữa đề nghị Việt Nam phải bị xếp vào danh sách “quốc gia gây quan ngại” (CPC) vào năm 2014. Ủy Ban đã đề nghị Việt Nam vào danh sách các quốc gia CPC từ năm 2001. Bộ Ngoại Giao đã xếp Việt Nam vào danh sách CPC vào năm 2004 và 2005, nhưng đã rút Việt Nam ra khỏi danh sách vào năm 2006 bởi vì tiến bộ trong việc thực hiện thỏa thuận song phương thả các tù nhân, ngăn cấm ép buộc người dân từ bỏ tín ngưỡng, và mở rộng sự bảo vệ pháp lý các nhóm tôn giáo.

Bối cảnh

Hồ sơ về nhân quyền của Việt Nam nói chung vẫn kém và xấu đi trong năm vừa qua, cũng như trong một vài năm trước đó. Do các cuộc đấu đá liên tục trong nội bộ lãnh đạo Đảng Cộng Sản, chính quyền đã có những động thái quyết liệt trấn áp các thách thức, kiểm soát chặt chẽ quyền tự do bày tỏ ý kiến, hội họp, tôn giáo và lập hội. Trong hai năm vừa qua, một số điều luật mới được ban hành cấm biểu tình ôn hòa, hạn chế quyền bày tỏ ý kiến trên Internet, kiểm soát chặt chẽ tự do của nhà báo và truy cập Internet ở quán cà phê, điều này khiến cho các cộng đồng tôn giáo gặp khó khăn để giành được công nhận về mặt pháp lý. Ít nhất có 100-200 tù nhân lương tâm bị giam giữ ở Việt Nam, một số người bị bỏ tù vì hoạt động tôn giáo hay vận động ủng hộ tự do tôn giáo. Có ít nhất 63 nhà vận động nhân quyền đã bị kết án trong năm qua.

Quan hệ Song phương giữa Hoa Kỳ và Việt Nam được cải thiện trong những năm vừa qua, đặc biệt là trong lãnh vực thương mại và quốc phòng, nhưng không đi kèm với sự tiến bộ về tự do tôn giáo và nhân quyền liên quan. Chính phủ Việt Nam đã phản hồi một số quan ngại tự do tôn giáo của Hoa Kỳ trong quá khứ, đặc biệt là sau khi bị đưa vào danh sách các quốc gia CPC vào năm 2004. Việc đưa vào danh sách này đã tạo nên những tiến bộ tự do thấy rõ mà không ngăn cản quan hệ song phương. Các chương trình thương mại, nhân đạo, và và hợp tác an ninh đều được mở rộng trong những năm 2004-2006.

Chính phủ Việt Nam kiểm soát tất cả mọi hoạt động tôn giáo bằng cách giám sát về mặt luật pháp và hành chính, hạn chế nghiêm ngặt hoạt động tôn giáo độc lập, và đàn áp các cá nhân và các nhóm tôn giáo mà chính phủ cho là đang thách thức chính quyền. Trong năm qua, chính phủ Việt Nam nhằm đến các nhánh độc lập của Giáo Hội Phật Giáo Cao Đài và Hòa Hảo, các giáo hội Tin Lành độc lập ở Tây Nguyên và Cao Nguyên Tây Bắc, các đền thờ Phật Giáo Khmer Krom, và các lãnh tụ của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam thống nhất (UBCV). Quan hệ giữa các tín đồ Thiên Chúa Giáo và các viên chức chính quyền địa phương ở Hà Nội, Đà Nẵng, Vinh, và TP Hồ Chí Minh xấu đi khi các cuộc biểu tình ôn hòa về tranh chấp đất đai dẫn đến các hành động bạo lực và bắt giữ. Việt Nam cũng đã ban hành điều luật sửa đổi về tôn giáo (Điều 22), Điều luật này đưa ra thời gian biểu rõ ràng hơn cho việc đăng ký nhưng giám sát các sự vụ tôn

giáo chặt chẽ hơn và gây khó khăn cho các nhóm tôn giáo giành được tư cách pháp nhân.

Điều kiện Tự do Tôn giáo 2013-2014

Tù nhân: Hàng chục cá nhân bị giam giữ ở vì hoạt động tôn giáo hay vận động ủng hộ tự do tôn giáo bao gồm: Linh mục Nguyễn Văn Lý; Tăng thống của Giáo Hội Việt Nam Thống Nhất Thích Quảng Độ; Lãnh tụ Hòa Hảo leaders Nguyễn Văn Lia và Trần Hội An; Mục sư Tin Lành Nguyễn Công Chính; luật sư bênh vực cho Nhân quyền Lê Quốc Quân; các Mục sư Tin lành dân tộc thiểu số, Ksor Y Du and Kpa Y Ko; nhà hoạt động chỉ đạo Hòa Hảo Mai Thị Dung; Lãnh tụ Cao Đài Huỳnh Cẩm Tú; và hai giáo dân ở làng Cồn Dầu.

Cao Đài: Vào tháng Bảy, công an tấn công một nhánh độc lập của Giáo phái Cao Đài. Tòa thánh Long Bình ở tỉnh Tiền Giang bị đóng cửa, và cơ sở này được chuyển giao cho nhánh Cao Đài được nhà nước chấp thuận, các lãnh tụ bị giam giữ và bị cảnh báo là không được xây một tòa thánh khác.

Tôn giáo: Vào tháng Bảy, công an bắt Ngô Văn Khôi và Nguyễn Văn Hải, đây là các giáo dân ở giáo xứ Mỹ Yên tỉnh Nghệ An. Được biết hai giáo dân này đang cố sửa lại hoặc mở cửa trở lại một điện thờ ở địa phương đã bị đóng cửa. Một buổi cầu nguyện tổ chức vào tháng Chín để họ được thả bị kết thúc vì công an thâm nhập vào đám đông, đánh đập và làm vị thương các người cầu nguyện, và giam giữ 15 người. Có hai người đàn ông bị kết án vào tháng Mười về tội “ làm mất trật tự.” Họ được thả vào tháng 12 sau khi bị giam giữ sáu tháng.

Tây Nguyên: Vào tháng Năm, 8 người Thượng thành viên của một phong trào Công giáo độc lập bị kết án từ 3 đến 11 năm tù vì tội “gây mất đoàn kết” và “kích động lòng hận thù sắc tộc và tôn giáo” do biểu tình chống lại việc di dời làng quê của họ ở tỉnh Gia Lai. Giám mục ở Kontum liên tiếp bị từ chối đi đến nơi mà những người này cư ngụ.

Hòa Hảo: Công an đột nhập chùa Quang Minh Tự của Hòa Hảo ở tỉnh An Giang, đánh đập các tín đồ và đổ nước cống vào các nơi trang nghiêm. Người đứng đầu nhóm là ông Văn Thanh Liêm, trước đây bị bỏ tù về lãnh đạo nhóm Hòa Hảo không được công nhận, rạch bụng để phản đối cuộc tấn công. Ngôi chùa vẫn bị đóng cửa và các tín đồ được bảo là phải đi lễ ở cơ sở Hòa Hảo được nhà nước công nhận. Trong năm qua, công an ở các tỉnh An Giang, Cần Thơ, Vĩnh Long, và Đồng Tháp đã sách nhiễu các tín đồ Hòa Hảo độc lập, cấm họ không được cúng bái, và cấm họ đọc công khai các án văn của Đức Khai Sáng Huỳnh Phú Sổ.

Phật Giáo Khmer Nhà cầm quyền Việt Nam trấn áp các đền thờ Ta Set và Prey Chop, tỉnh Sóc Trăng, giam giữ, bắt bỏ áo thầy tu, và nhiều tu sĩ phải xin tị nạn chính trị ở các nước thứ ba. Các tu sĩ Lieu Ny, Thạch Thuol, và Ly Chanh Da bị giam giữ và bị bắt bỏ áo thầy tu vì đã liên lạc với các tổ chức Khmer Krom ở hải ngoại. Sư Thạch Thuol và Lieu Ny và nhiều sư khác ở Chùa Ta Set đang chờ xét xử. Sư Ly Chanh Da đang lẩn trốn. Một số tín đồ ở đền Prey Chop, chặn cửa không cho công an vào, vị giam giữ vài tháng.

Phật tử thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất: Giáo hội Phật giáo Việt Nam thống nhất, Tổ chức Phật giáo lớn nhất nước, từ chối gia nhập Tăng Đoàn Phật Giáo Việt Nam được nhà nước công nhận. Trong năm qua, trong một phần đáp trả lại việc bầu các lãnh tụ mới của

Giáo Hội Phật Giáo Hội Việt Nam Thống Nhất, công an đã gây nhiều áp lực. Vào tháng Giêng năm 2014 công an ở Huế ngăn chặn lễ khai mạc Giáo Hội Phật Giáo Hội Việt Nam Thống Nhất đã được dự định từ trước, cảnh cáo các tín đồ, đánh đập một nữ tu, và bắt giam 15 tu sĩ. Vào tháng Hai năm 2014, ở tỉnh Thừa Thiên Huế, công an giam giữ, thẩm vấn, và sau đó hạn chế quyền đi lại của ông Lê Công Cầu, huynh trưởng của 500.000 thành viên Phong trào Thanh niên Phật giáo. Ông Cầu cũng bị giam giữ thời gian ngắn vào tháng Ba năm 2013 vì đã đăng tải một số bài viết ủng hộ tư cách pháp nhân của Giáo Hội Phật Giáo Hội Việt Nam Thống Nhất. Vào tháng Hai, ở TP Hồ Chí Minh, công an đâm vào xe máy và đánh đập Thích Chơn Tâm, một thành viên mới được bầu vào Hội Đồng Trị Sự của Giáo Hội Phật Giáo Hội Việt Nam Thống Nhất.

Khuyến cáo cho Chính sách của Hoa Kỳ

Hoa Kỳ nên tiếp tục đặt quan quan hệ Việt Mỹ, gồm cả việc mở ra Cuộc Đối Thoại Chiến Lược thường xuyên và những quan hệ quân sự và thương mại mới, đi kèm các điều kiện về nhân quyền, như tự do tôn giáo. Ngoài việc đề nghị chính phủ Hoa Kỳ đưa Việt Nam vào danh sách các quốc gia đáng được qua ngại CPC, Ủy Ban Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế Hoa Kỳ đề nghị chính phủ Hoa Kỳ:

- Bảo đảm nhân quyền được theo đuổi một cách thống nhất và công khai ở mọi cấp trong quan hệ Việt Mỹ, kể cả các ở bất kỳ thỏa thuận về quân sự hay thương mại mới nào đang được đàm phán, như khả năng kết nạp Việt Nam vào Đối Tác Xuyên Thái Bình Dương;
- Cho thấy tầm quan trọng của nhân quyền như là một mối quan tâm của Hoa Kỳ bằng cách kèm theo bất kỳ chương trình hỗ trợ kinh tế hay an ninh mới nào các sáng kiến về nhân quyền và tự do tôn giáo, tự do internet, và các luật phi thương mại hay các phát triển xã hội dân sự.
- Tăng cường khả năng tiếp cận quyền tái định cư người tị nạn ưu tiên 1 (thường được dùng cho các trường hợp quan ngại các cá nhân cần được bảo vệ không tiếp cận được chương trình tái định cư của Hoa Kỳ) đối với các cá nhân ở Việt Nam đang đối mặt với nỗi sợ hãi bị trừng phạt có cơ sở;
- Bảo đảm Đối thoại Nhân quyền Việt Mỹ có được các kết quả cụ thể liên quan đến tự do tôn giáo, biến đối thoại trở thành một phần của chiến lược rộng lớn hơn của hợp tác của Hoa Kỳ, và báo cáo Quốc Hội về lộ trình và kết quả các thảo luận song phương về nhân quyền; và
- Dành ra các khoản kinh phí của Quỹ Nhân Quyền và Dân Chủ của Bộ Ngoại Giao để khởi động chương trình tự do Internet và Tôn giáo ở Việt Nam.